

Modelowanie procesów zarządzania technologiami informatycznymi

---

MONOGRAFIE I PODRĘCZNIKI AKADEMICKIE

Technologie Informacyjne Zarządzanie

Edytor Serii: Zdzisław Kowalczyk

Modelowanie procesów zarządzania technologiami informatycznymi

Cezary Orłowski
Zdzisław Kowalczyk

Redaktor Naczelny i Edytor serii: *prof. dr hab. inż. Zdzisław Kowalczyk*

Recenzent: *prof. dr hab. inż. Zbigniew Huzar*

Recenzent: *prof. dr hab. inż. Edward Szczerbicki*

Recenzent: *prof. dr hab. inż. Zdzisław Szyjewski*

Skład tekstu i korekta wydawnicza: *Anna Osadowska*

Projekt okładki i stron tytułowych: *mgr inż. Monika Wiszniewska*

Dofinansowanie: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Dofinansowanie: GE Money Bank – Bank PH

Książka wydana nakładem Towarzystwa Konsultantów Polskich, Oddział Gdańsk

Książkę opracowano i wydrukowano z materiałów przygotowanych przez Autorów, jako wynik projektów „Badanie technologii informatycznych z wykorzystaniem systemów inteligentnych”, MNiSW, oraz „Ewolucja informatycznej organizacji wsparcia Banku”, GE Money Bank, z lat 2007-2010.

Copyright © by TKP, Pomorskie Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Gdańsk 2012

Copyright © by Cezary Orłowski, Zdzisław Kowalczyk 2012

All rights reserved

Wszystkie nazwy produktów wymienione w niniejszej publikacji są zastrzeżonymi nazwami handlowymi lub znakami towarowymi odpowiednich firm.

Niniejszej książki w całości lub części nie wolno powielać, ani przekazywać w żaden sposób (nawet za pomocą nośników mechanicznych, elektronicznych i magnetycznych), w tym też umieszczać lub rozpowszechniać w postaci cyfrowej zarówno w Internecie, jak i sieciach lokalnych, bez uzyskania pisemnej zgody Wydawnictwa PWNT Towarzystwa Konsultantów Polskich.

Pomorskie Wydawnictwo Naukowo-Techniczne PWNT

Towarzystwa Konsultantów Polskich Oddział Gdańsk

80-309 Gdańsk, ul. Grunwaldzka 311

tel./fax 58 552 1536

e-mail: tkp@konsulting.gda.pl

strony: <http://www.konsulting.gda.pl/pwnt> (sklep internetowy)

ISBN 978-83-926806-4-2

Spis treści

Wykaz ważniejszych oznaczeń i skrótów	3
Od autorów.....	7
1. Wprowadzenie	11
2. Model zarządzania technologiami informatycznymi – MITM	19
2.1. Modele kontekstowe MITM: negentropia i kapsuła dojrzałości.....	20
2.2. Standardy informatyczne dla estymacji kapsuły dojrzałości	24
2.3. Wielopoziomowy sekwencyjny model doboru technologii informatycznych – WSM	28
2.4. Architektury systemów informatycznych	32
2.5. Model zarządzania technologiami informatycznymi MITM	42
2.5.1. Metodologia oceny pierwotnej negentropii projektu.....	42
2.5.2. Metodologia oceny dojrzałości dostawcy w modelu PPW.....	51
2.5.3. Metodologia oceny dojrzałości klienta w modelu PPW	54
2.5.4. Statyczne procesy przetwarzania w modelu PPW.....	56
2.5.5. Dynamiczna implementacja kapsuły dojrzałości w modelu MITM.....	57
2.5.6. Wektorowo-macierzowa implementacja kapsuły dojrzałości K-P-D w MITM.....	59
2.5.7. Lingwistyczna regułowo-rozmyta implementacja systemu decyzyjnego WSM.....	65
2.6. Podsumowanie i wnioski	67
3. Specyfikacja zmiennych przetwarzania PPW oraz kapsuły dojrzałości.....	69
3.1. Specyfikacja i miary pierwotnej negentropii projektu	69
3.2. Specyfikacja źródłowa negentropii projektu.....	73
3.2.1. Odniesienie do negentropii pierwotnej.....	74
3.2.2. Odniesienie do negentropii wtórnej	75
3.3. Kompendium wiedzy przydatnej do specyfikacji negentropii	76
3.3.1. Technologia budowy Continuum	77
3.3.2. Technologia projektowania architektury korporacyjnej.....	85
3.3.3. Specyfikacja miar pierwotnej negentropii projektu.....	91
3.4. Specyfikacja dojrzałości organizacji dostawcy.....	94
3.5. Specyfikacja dojrzałości organizacji klienta.....	101
3.6. Podsumowanie i wnioski	108
4. Weryfikacja modelu zarządzania technologiami informatycznymi MITM.....	111
4.1. Implementacja modelu MITM.....	112
4.1.1. Środowiska implementacji modelu MITM	112
4.1.2. Projekt komponentów do doboru technologii informatycznych dla środowiska Jazz.....	114
4.2. Weryfikacja MITM – wsparcie procesów zapewniania ładu korporacyjnego.....	118

4.2.1.	Weryfikacja procesów Governance w projektowaniu architektury korporacyjnej	120
4.2.2.	Weryfikacja procesów Governance dla potrzeb wdrażania systemu IT	125
4.3.	Weryfikacja MITM – wspomaganie ewolucji organizacji dostawcy.....	131
4.3.1.	Koncepcja procesów ewolucji	131
4.3.2.	Diagnozowanie poziomu procesów: Service Support i Service Delivery.....	133
4.3.3.	Prognozowanie rozwoju organizacji wsparcia w oparciu o model PPW	135
4.4.	Weryfikacja MITM – kontrola ewolucji organizacji klienta.....	139
4.4.1.	Zastosowanie kwestionariuszy wywiadu	139
4.4.2.	Lingwistyczna ocena celów kontrolnych dla zmiennej planowanie i organizacja.....	142
4.5.	Podsumowanie i wnioski.....	156
5.	Podsumowanie.....	158
6.	Załącznik 1 Negentropia projektu.....	163
6.1.	Specyfikacja procesów PPW dla potrzeb oceny negentropii projektu.....	163
6.2.	Podsumowanie	201
7.	Załącznik 2 Dojrzałość organizacji klienta.....	203
7.1.	Specyfikacja dojrzałości klienta w modelu PPW.....	205
7.2.	Podsumowanie	238
8.	Załącznik 3 Dojrzałość organizacji dostawcy.....	240
8.1.	Specyfikacja dojrzałości dostawcy w modelu PPW	240
8.1.1.	Procesy wsparcia usług.....	244
8.1.2.	Narzędzia wsparcia usług	248
8.1.3.	Planowanie procesów migracji	249
8.1.4.	Procesy Governance	254
8.1.5.	Zasady projektowania architektur.....	261
8.2.	Podsumowanie	274
9.	Załącznik 4 Przykłady skalaryzacji wielkości wektorowych	275
9.1.	Miara euklidesowa	275
9.2.	Ocena równowagowa	276
9.3.	Operator max.....	277
9.4.	Operator min	277
9.5.	Skalaryzacja wagowo-kwadratowa.....	278
9.6.	Skalaryzacja wagowo-liniowa	278
10.	Bibliografia	279
11.	Skorowidz	289

Wykaz ważniejszych oznaczeń i skrótów

a_t	– zmienna negentropii pierwotnej, względna szerokość repozytorium architektur
ar_t	– skalarna zmienna wielkości artefaktów (interpretacja poziomu ekspertyzy pd_t)
bt_t	– zmienna zakresu realizacji budżetu projektu
d_t	– zmienna negentropii pierwotnej, względna długość katalogu dokumentacji
hr_t	– zmienna zakresu realizacji harmonogramu projektu
pzw_t	– zmienna poziomu innych procesów zarządzania i projektowania architektur (TOGAF)
$\mathbf{k}_t$	– wektorowa zmienna dojrzałości klienta
k_t	– skalarna ocena dojrzałości klienta
$\mathbf{o}_t$	– wektorowa zmienna dojrzałości organizacji dostawcy
o_t	– skalarna zmienna dojrzałości organizacji dostawcy
$\bar{\mathbf{p}}_t$	– trójwymiarowa (pierwotna, pierwszorzędowa) negentropia projektu IT
$\mathbf{p}_t$	– dwuwymiarowa (wtórna) negentropia projektu informatycznego
p_t	– skalarna (trzeciorzędowa) negentropia projektu informatycznego
pd_t	– zmienna poziomu znajomości dziedziny projektu (poziomu ekspertyzy)
pnn_t	– zmienna wysokości stosowanych narzędzi informatycznych zarządzania przedsięwzięciem informatycznym
$\mathbf{pn}_t$	– dwuwymiarowa ocena wysokości stosowanych technologii zarządzania przedsięwzięciem informatycznym
pn_t	– skalarna ocena wysokości stosowanych technologii (narzędzi pnn_t i metod pm_t) zarządzania przedsięwzięciem informatycznym ($pn_t = pr_t = zk_t$)
pm_t	– zmienna wysokości stosowanych metod zarządzania projektem informatycznym
pk_t	– zmienna poziomu odpowiedniości kompetencyjnej klienta
pp_t	– zmienna poziomu dopasowania klienta
pr_t	– zmienna negentropii pierwotnej, względna wysokość pionu ZTI (technologii pn_t)
proj_inf_t	– projekt/przedsięwzięcie informatyczne opisane wektorowo
pw_ADM_t	– zmienna poziomu procesów projektowania ADM
pw_Cont_t	– zmienna poziomu procesów pomocniczych projektowania struktur Continuum
pz_ADM_t	– zmienna poziomu zarządzania procesem (właściwym) projektowania ADM
pz_Cont_t	– zmienna poziomu zarządzania pomocniczym procesem projektowania Continuum
t	– zmienna niezależna – bieżący czas realizacji projektu
t_{kon}	– czas zakończenia projektu
zk_t	– zmienna skalarna opisująca stopień realizacji projektu z p.w. zarządzania ($zk_t = pr_t$)
$\mathbf{z}_t$	– wielowymiarowa ocena poziomu zarządzania projektem informatycznym
z_t	– skalarna ocena poziomu zarządzania projektem/przedsięwzięciem informatycznym
z_t^k	– cząstkowy poziom zarządzania wynikający z dojrzałości klienta ($z_t^k = k_t$)
z_t^o	– cząstkowy poziom zarządzania określany dojrzałością dostawcy ($z_t^o = o_t$)
z_t^p	– cząstkowy poziom zarządzania związany z negentropią ($z_t^p = p_t$) projektu
P_ψ	– funkcja wzrostu funkcjonalności zarządzania przedsięwzięciem (wg $\mathbf{z}_t$)
P_ω	– funkcja przejścia (zmiany poziomu) jakości zarządzania przedsięwzięciem
P_ϕ	– funkcja wzrostu poziomu zarządzania przedsięwzięciem
$\mathcal{R}_{[0,1]}$	– zbiór liczb rzeczywistych z domkniętego przedziału $[0,1]$
$\mathbf{\Pi}$	– macierz transformacji metodologicznej wpływu przyrostu w kapsule dojrzałości K-D-P, organizacji klienta, dostawcy i projektu, na wzrost poziomu zarządzania
α_i	– współczynnik wpływu dojrzałości organizacji dostawcy $\alpha_i \in \mathcal{R}_{[0,1]}$ w macierzy $\mathbf{\Pi}$

β_i	– współczynnik wpływu dojrzałości klienta $\beta_i \in \mathcal{R}_{[0,1]}$ w macierzy transformacji Π
γ_i	– współczynnik wpływu (wtórnej) negentropii projektu $\gamma_i \in \mathcal{R}_{[0,1]}$ w macierzy Π
Δai_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w domenie nabywania i implementacji
Δam_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w obszarze zarządzania aplikacjami
Δar_t	– zmienna (skalarna) wzrostu artefaktów projektu
$\Delta \mathbf{ar}_t$	– wektor wzrostu artefaktów projektu
Δa_t	– zmienna przyrostu szerokości repozytorium architektur
Δbp_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w obszarze perspektywy biznesowej
Δdpw_t	– zmienna wzrostu dobrych praktyk z zakresu wytwarzania
Δds_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w domenie dostarczanie i wspieranie
Δd_t	– zmienna przyrostu długości katalogu dokumentacji
Δict_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w obszarze zarządzania infrastrukturą
Δm_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w domenie monitorowanie i ocenianie
Δokl_t	– zmienna przyrostu w procesach zlokalizowanych w obszarach kluczowych
$\Delta pism_t$	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w planowaniu zarządzania usługami
Δpr_t	– zmienna przyrostu wysokości pionu ZTI
$\Delta \mathbf{pr}_t$	– wektor przyrostu wysokości pionu ZTI
Δpw_t	– zmienna wzrostu liczby procesów wytwarzania
Δpz_t	– zmienna wzrostu liczby procesów zarządzania
Δsd_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w obszarze dostarczania usług
Δsm_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w zarządzaniu bezpieczeństwem
Δss_t	– zmienna wzrostu dojrzałości organizacji w obszarze wspierania usług
Δtw_t	– zmienna przyrostu wysokości technologii wytwarzania
Δtz_t	– zmienna przyrostu wysokości technologii zarządzania
$\Delta \mathbf{y}_t$	– wektor wzrostu funkcjonalności technologii informatycznych
<i>Apache Tomcat</i>	– typ serwera aplikacji WWW
<i>API</i>	– typ funkcjonalności systemów IT (ang. <i>Application Protocol Interface</i>)
<i>ADM</i>	– metoda projektowania architektury korporacyjnej (ang. <i>Architecture Development Method</i>)
<i>ASP</i>	– nazwa aplikacji biblioteki platformy .NET (ang. <i>Active Server Pages</i>)
<i>BaselIII</i>	– nazwa ustawy uchwalonej przez Brazylijski Komitet Nadzoru Bankowego
<i>BI</i>	– analityka biznesowa (ang. <i>Business Intelligence</i>), typ systemów IT
<i>Blue Cloud</i>	– model IBM wsparcia usług z wykorzystaniem centrów danych
<i>BPEL</i>	– język modelowania komponentów biznesowych (ang. <i>Business Processes Execution Language</i>)
<i>BPML</i>	– język modelowania procesów biznesowych (ang. <i>Business Processes Modeling Language</i>)
<i>CBMBoIT</i>	– model procesów biznesowych (ang. <i>Component Business Model for the Business of IT</i>)
<i>CMMI</i>	– typ modelu (ang. <i>Capability Maturity Model Integration</i>)
<i>COCOMO II</i>	– typ modelu (ang. <i>Cost Construction Model</i>)
<i>CIO</i>	– osoba zarządzająca działem informatyki (ang. <i>Chief Information Officer</i>)
<i>CFS</i>	– arkusz diagnostyczny do oceny wymagań klienta (ang. <i>Customer Fact Sheet</i>)
<i>COBIT</i>	– standard IT (ang. <i>Control Objectives for Information and Related Technology</i>)
<i>COM</i>	– typ architektury (ang. <i>Component Object Model</i>)
<i>Continuum</i>	– nazwa repozytorium projektowego zgodnie z TOGAF
<i>CORBA</i>	– typ architektury (ang. <i>Common Object Request Broker Architecture</i>)
<i>COTS</i>	– typ komponentów programowych (ang. <i>Commercial off-the-shelf</i>)

<i>CRM</i>	– planowanie relacji z klientem (ang. <i>Customer Relationship Management</i>), typ systemu informatycznego
<i>CRUD</i>	– typ matrycy (ang. <i>Create, Read, Update, Delete</i>)
<i>DBMS</i>	– system zarządzania bazami danych (ang. <i>Database Management Systems</i>)
<i>EA</i>	– architektura korporacyjna (ang. <i>Enterprise Architecture</i>)
<i>Eclipse</i>	– platforma do tworzenia aplikacji w architekturze klient – serwer
<i>EJB</i>	– typ architektury systemów informatycznych (ang. <i>Enterprise Java Beans</i>)
<i>ERD</i>	– diagramy związków encji (ang. <i>Entity Relationship Diagrams</i>)
<i>ERP</i>	– planowanie potrzeb przedsiębiorstwa (ang. <i>Enterprise Resource Planning</i>)
<i>FHD</i>	– diagramy hierarchii funkcji (ang. <i>Function Hierarchical Diagrams</i>)
<i>Governance</i>	– proces zarządzania projektowaniem określonej architektury (np. SOA, EA)
<i>ICA</i>	– typ protokołu (ang. <i>Independent Computing Architecture</i>)
<i>ICAM</i>	– typ modeli koncentrujących się na procesach wytwarzania (ang. <i>Integrated Computer Aided Manufacturing</i>)
<i>III-RM</i>	– zintegrowany model informatycznej infrastruktury odniesienia (ang. <i>Integrated Information Infrastructure Reference Model</i>)
<i>IPA</i>	– aplikacja dostawcy informacji (ang. <i>Information Provider Application</i>)
<i>ITIL</i>	– standard informatyczny (ang. <i>Information Technology Infrastructure Library</i>)
<i>J2EE</i>	– platforma programistyczna oparta na języku programowania Java
<i>K-D-P</i>	– organizacje klienta, dostawcy i projektu (ang. <i>Client–Provider–Project</i>)
<i>KGI</i>	– wskaźniki celowe przedsiębiorstwa (ang. <i>Key Goal Indicators</i>)
<i>KPI</i>	– wskaźniki procesów przedsiębiorstwa (ang. <i>Key Performance Indicators</i>)
<i>LAIP</i>	– typ swobodnej aplikacji (ang. <i>Liberate Application of Information Provider</i>)
<i>MDA</i>	– architektura oparta na modelu (ang. <i>Model Driven Architecture</i>)
<i>MSF</i>	– środowisko zarządzania przedsięwzięciami (ang. <i>Microsoft Solutions Framework</i>)
<i>MITM</i>	– model zarządzania ZTI (ang. <i>Model of Information Technology Management</i>)
<i>OLAS</i>	– typ umowy na świadczenie usług (ang. <i>Operational Level Agreements</i>)
<i>PPW</i>	– <i>Procesy Przetwarzania Wstępnych</i> danych projektu (przedsiębiorstwa/klienta i dostawcy)
<i>PRINCE</i>	– metoda zarządzania projektem (ang. <i>Project in Controlled Environments</i>)
<i>PSL/PSA</i>	– język opisu strukturalnego (ang. <i>Problem Statement Language / Problem Statement Analyzer</i>)
<i>SCAMPI</i>	– metoda wspomagania procesu oceny dojrzałości organizacji (ang. <i>The Standard CMMI Appraisal Method for Process Improvement</i>)
<i>SCM</i>	– planowanie łańcucha dostaw (ang. <i>Supply Chain Management</i>), typ systemu
<i>SCRUM</i>	– metoda zarządzania projektem
<i>SIB</i>	– informacyjny standard Continuum (ang. <i>Standards Information Base</i>)
<i>SLA</i>	– typ umowy na świadczenie usług realizowanych dla organizacji (ang. <i>Service Level Agreement</i>)
<i>SOA</i>	– architektura SOA (ang. <i>Service Oriented Architecture</i>)
<i>SOX</i>	– nazwa ustawy nakładającej obowiązek kontroli jakości usług audytorskich (ang. <i>Sarbanes-Oxley Act</i>)
<i>SRM</i>	– planowanie relacji z dostawcami (ang. <i>Supplier Relationship Management</i>)
<i>TCO</i>	– metoda oceny kosztów (ang. <i>Total Cost Ownership</i>)
<i>TOGAF</i>	– standard informatyczny (ang. <i>The Open Group Architecture Framework</i>)
<i>TRM</i>	– techniczny standard Continuum (ang. <i>Technical Reference Model</i>)
<i>VSTS</i>	– środowisko zarządzania przedsięwzięciami (ang. <i>Microsoft Visual Studio Team System</i>)
<i>Websphere</i>	– oferowana przez IBM platforma programistyczna
<i>WSM</i>	– wielopoziomowy sekwencyjny model doboru technologii informatycznych
<i>ZTI</i>	– zarządzanie przedsięwzięciami informatycznymi i technologiami.

